

THEMA: HÉT ANTWOORD OP EEN PERSOONLIJKE VRAAG

1.DÁT IK DOOR HET GELOOF RECHTVAARDIG BEN VOOR GOD

2.Hóé IK DOOR HET GELOOF (IN CHRISTUS) RECHTVAARDIG BEN VOOR GOD

Dat is ook een heel belangrijke vraag en een heel persoonlijke vraag. Het is altijd weer de genade, geliefde gemeente, zo is mijn persoonlijke ervaring tenminste, om daar steeds weer door de Heere God bij gebracht te worden. Bij deze geweldige vraag en dat onvolprezen antwoord, dat geheel op de Schrift gegrond is, waar geschreven staat: De rechtvaardige zal uit geloof leven.

Ik hoop ook dat het ons zo nabij mag worden en zijn, maar ook opnieuw weer worden, dat het voor ons opnieuw een verblijdende boodschap is. Een boodschap die ons weer met de Psalm dichter, waar we van gezongen hebben, blijmoedig doet heentreden op de weg die de Heere ons wijst, en de weg waarop Hij ons leidt. En dat dat oude stuk, waar je toch ergens zo weinig nog van hoort. In het algemeen is zoveel van de boodschap ook verdrongen - nu weet ik wel, de boodschap van het Woord is een brede boodschap, maar de kern van de verkondiging is toch Jezus Christus en Die gekruisigd, en dat een ieder die in Hem gelooft eeuwig leven hebbe. Als de boodschap zo verdrongen wordt door allerlei bijkomende dingen, allerlei randverschijnselen. Dan is het niet goed. Dan wordt de gemeente ook als het ware vervreemd van de kern van de

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

verkondiging.

Er is nog wat - ja nog veel meer, maar ik stip maar enkele dingen aan - waarom het zo nodig is om daar steeds weer bij bepaald te worden. Dat is dit: In de eerste plaats lopen wij altijd opnieuw weer in de fuik van de vorst der duisternis, die als een engel van het licht probeert ons het oude ingewikkelde geloof in te prenten, zoals dat eeuwen lang opgeld heeft gedaan ook hier in ons vaderland.

Ik bedoel daarmee, die boodschap en die leer, waardoor miljoenen mensen, vooral degenen - want je moet niet denken dat er voor de tijd van de Reformatie in die eeuwen van donkerheid, geen kinderen van de Heere waren, zeker wel, die heeft de Heere te allen tijde gehad en toegebracht - maar dat zovelen hun leven lang aan de dienstbaarheid, de onzekerheid waren prijsgegeven, door het ingewikkelde geloof wat hun gepredikt werd.

En nu begrijp je wel, Calvijn zegt: "Het geloof is een dochter van het Woord". Hij bedoelt daarmee - wij zeggen wel eens: Zo moeder, zo dochter - dat dat geloof dat zal onherroepelijk lijken op de verkondiging van het Woord. Hoe die verkondiging is. Hoe verder die verkondiging afwijkt van het Woord, hoe verder zal ook de beoefening van het geloof afwijken.

Dan kun je zeggen: Ja, maar de Heilige Geest staat daar toch boven? Die leidt toch wel goed? Dat is ook zo. Maar die Heilige Geest heeft Zichzelf zo aan het Woord verbonden, dat mogen wij daar ook uit leren, dat naar de maat dat Woord wordt verduisterd, zie je ook dat die werkingen van de Heilige Geest verminderen. Omdat er zoveel is waar de Heilige Geest niet in kan meekomen. En waar Hij dan ook Zijn zegen niet over gebiedt.

Ik zei, dat is altijd een gevaar, dat ingewikkelde. Waarbij het geloof wel een plaatsje krijgt, maar temidden van de aflaatbrieven, de kaarsjesbranderij, het opdragen van missen, het bedevaarten houden naar Rome, naar de Paus, en al die dingen die eraan verbonden waren. Dat geloof dat daar helemaal ingewikkeld zit. Zodat er een heel scala van dingen zijn, zoveel, dat een mens nooit tot de zekerheid zou kunnen komen dát hij rechtvaardig is voor God, en hóé hij rechtvaardig is voor God.

Nu begrijp je wel dat dat niet voor niets is, dat zoveel eeuwen, en nog, miljoenen mensen bij zo'n ingewikkeld geloof wél varen.

Kijk, als iemand jou bijvoorbeeld een hele ingewikkelde formule geeft, je scheelt wat en dan zegt hij: "Hier heb ik wat, ik zal het voor je opschrijven". En dan komt er een heleboel van allerlei ingrediënten en stoffen, en die moet je in een pannetje water doen, en die moet je koken, en dan moet je om de zoveel tijd een slokje nemen, enzovoorts, dat klinkt heel aannemelijk.

Stel je voor dat iemand zou zeggen: "Nou joh, neem maar een slokje kamillethee", bijvoorbeeld. "Nou, dat geloof ik niet, dat helpt niet". Of: "Neem maar een beetje zout water, dan gaat het wel over". Dan zeg je: "Dat kun je toch zo wel op je klompen aanvoelen, dat kan toch niet? Dat kun je zo wel op je vingers uittellen, dat helpt toch niet?"

Maar iets wat ingewikkeld is, en wat dan moeite kost, ontzettend veel moeite, waar je voor moet zoeken langs 's Heeren wegen om die kruiden bij elkaar te vinden, die daar voor nodig zijn, daar zie je dat de menselijke activiteit direct aan de gang gaat. En dat hij denkt: Ja, daar kon wel eens wat in zitten.

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

Zo hebben we eigenlijk allemaal min of meer een zekere betrekking op dat ingewikkelde. Maar ja, stel voor dat je al die kruiden van dat drankje, al die ingrediënten, niet bij elkaar kunt vinden? Dan heb je ook een benauwd leven. Want ergens geloof je erin, maar je weet niet als dit of dat kruidje ontbreekt, of dat het spul dan nog wel werkzaam is. En of dat je toch niet met je chronische kwaaltje blijft lopen.

Zo was er in die eeuwen altijd die dreiging van dat vagevuur. Daar moest toch wel een speciale commissie komen, om aan te tonen dat één of andere heilige ook inderdaad zalig was. En of dat hij heilig verklaard mocht worden, dat was nog wel een stap verder. Daar kwam heel wat voor kijken. Het merendeel kwam kortere of langere tijd in het vuur, totdat er een voldoende reiniging was, en een voldoende betaling, dat je van het vagevuur over kon gaan naar het paradijs.

Had je nu mensen die daar serieus mee bezig waren, dat heb je nu eenmaal altijd. Je hebt in iedere richting, in iedere zaak, mensen die het serieus nemen en die het niet serieus nemen. Dat was onder de Farizeërs ook zo.

Je had er hele serieuze mensen bij, die al hun best ervoor deden, en je had er ook, laten we zeggen, van die huichelaars bij. Die probeerden alleen een ander lasten op te leggen, maar zelf raakten ze ze met hun vinger nog niet aan. Dat kan natuurlijk ook. Je had ook mensen onder de priesters, die lachten gewoon om de dommigheid van het volk. Ze geloofden er zelf niet in.

Net als dat je dominees hebt, die op hun kamer zitten te lachen, en die er zelf niets van geloven, maar die weten: Nu ja, de mensen willen toch nog dit of dat horen. En daarom vertellen ze het dan maar. Dat hebben de mensen nu eenmaal nodig. Maar ja, je voelt aan als je op dát vlak zit, dan kun je maar beter helemaal thuis blijven.

Maar je had dus ook in die tijd mensen die dat serieus namen, en die daarmee tobden en worstelden. Die er alles voor over hadden. Hun laatste bezittingen ervoor over hadden om toch maar de grootst mogelijke zekerheid te krijgen dat de gestorvene toch in ieder geval niet te lang in het vuur zou zijn. Dat hij toch maar zo gauw mogelijk in het paradijs mocht komen.

Wat denk je als het je vrouw is? Of je man? Of je kind? Er zijn kerken gebouwd op die angsten van de mensen. Dat wij zeggen: "Hoe is het mogelijk? Hebben hier nu vroeger zoveel mensen gewoond, dat daar zo'n kathedrale kerk staat?"

Daar waren soms hele rijke mensen, die niet altijd even eerlijk aan hun geld gekomen waren. Die anderen hadden onderdrukt. En dan werden ze ziek, en dan moesten ze sterven, en dan werden ze door de angst aangegrepen. En dan gaven en gaven ze maar. Kijk, dat was er allemaal aan verbonden.

Wij kunnen wel makkelijk zeggen van: "Hoe kunnen mensen zo ver komen?" Maar als je denkt dat er toch nog religieuze organisaties zijn, waar de medewerkers onder grote druk staan, om elke week zoveel 'wachttorens' te verspreiden, of zoveel mensen aan te spreken, of zoveel bekeerlingen te maken. En dat die mensen toch echt onder een zekere druk staan. In de hoop bij een bevoorrechte klasse te horen, die straks niet vernietigd zal worden, maar die straks, al is het dan niet in de hemel, maar op die sprookjesachtige aarde mogen bivakkeren. Zo is dat eigenlijk dan ook niets nieuws, maar altijd is dat zo geweest.

De eenvoud van de Boodschap en van het Woord lijkt vaak wel een 'sta-in-de-weg' te zijn voor de mensen, voor de hoorders. Het is alsof ze zeggen willen: "Ja nou"

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

Nu moet je dat woordje 'eenvoudig' niet zó opvatten, alsof het geloof iets is wat wij kunnen maken. Zo bedoel ik het niet. Het geloof is een gave van God, en de Heilige Geest werkt dat geloof door de verkondiging van het Woord.

Maar daarom is het óók eenvoudig te noemen. Wij komen er niet aan door een ingewikkelde procedure. Wij komen er niet aan door inspanningen, waarbij we alles op alles zetten om, indien mogelijk, hét te geloven. Geloof is een gave, Gode zij dank, van God.

Nu gaat het in deze zondag over het geloof. En er komen nog wel meer dingen aan de orde. Je moet altijd maar denken: De ene keer dan letten we hier eens wat meer op, en de andere keer daar. Dus dat er niet alles van gezegd kan worden.

"Wat baat het u nu, dat gij dit alles gelooft?"

Het gaat over de rechtvaardigmaking. En daar wordt mee bedoeld: Ik ben een zondaar. Ik ben onder de toorn van God, onder de vloek. Want God heeft gezegd: "Vervloekt is een ieder die niet blijft in hetgeen geschreven is in het boek der Wet, omdat te doen".

Hoe kan ik nu rechtvaardig zijn voor God? Dat God mij niet verdoemt, maar dat Hij mij vrijspreekt? Dat Hij zegt: "Je bent rein". Hoe kan dat nu? Hoe is dat nu? En ik hoop zo dat we hier eens op mogen letten. Want wij staan nu achter die twaalf artikelen van het algemeen, ongetwijfeld, christelijk geloof, die elke zondag worden gelezen. En waarop elke zondag het 'amen' volgt.

In de oude kerk was het wel gebruikelijk dat de gemeente 'amen' zei. Omdat geacht werd dat de voorlezer de mond van de gemeente was. En dat ieder voor zich persoonlijk ook uitsprak: "Het is waar en zeker, ik geloof wat ik heden heb gehoord, en wat ook mijn belijdenis is. Daar zeg ik van harte amen op".

Wij hebben die twaalf artikelen. Maar wie praat er nu over twaalf artikelen, als het gaat over rechtvaardig zijn voor God? Wie praat daar nu over? Wat hebben die twaalf artikelen er mee te maken? Dat is haast een ornamentje in de liturgie, in de gemeente. De twaalf artikelen die of aan het eind, of in het midden, of aan het begin worden uitgesproken.

En als je zegt: Hoe functioneert dat nu? Hoe zitten wij daar nu bij? Is dat nu de belijdenis van het allerheiligst geloof? Op dat papier, ja! Maar voor mij? Dat is een heel belangrijk onderdeel van de dienst die we met elkaar mogen houden. Ik denk dat wij daar weinig erg in hebben, dat de geméénte, niet de voorlezer, haar geloof belijdt in de twaalf artikelen van het algemeen, ongetwijfeld, christelijk geloof, met de kerk van alle tijden en eeuwen. Zelfs in de Roomse kerk zijn de twaalf artikelen nog in ere.

Ja, dan komt er wel eens een gevoel van schaamte. Omdat we er zo aan gewend zijn geraakt, aan het belijdenis doen. Wij denken: Nu ja, dat heb ik toch gedaan toen ik twintig of eenentwintig jaar was? Ja, maar een levend geloof is een belijgend geloof! En daarom, elke zondag in de kerk, in de officiële dienst van het Woord, hoort de belijdenis van de gemeente. Zullen we bidden aan de Heere God dat we daar in het vervolg bijvoorbeeld meer bij bepaald mogen worden? Bij mogen gedachtig zijn: O wacht, nu doen we belijdenis, van dat geloof wat de kerk heeft beleden in tegenspoed en voorspoed. In leven en in sterven.

Is het niet iets wat we nodig hebben om weer wakker te worden? Ja, het is wel

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

begrijpelijk dat we zo zijn. Dat zei ik al, die gevaren dreigen altijd. Die dood, die geestelijke dood waar wij in terecht gekomen zijn. Dat we altijd weer nodig hebben die werking van Gods Heilige Geest. Maar Die heeft de Heere ook beloofd, dat Hij Zijn Heilige Geest zal geven.

Ik vind het toch wel mooi. Die vrouw die haar nood kwam klagen, haar geestelijke nood en haar twijfel, en alles wat er zo bij haar was, bij Luther. Toen zei hij: "Zeg de twaalf artikelen eens op". En toen zei ze de twaalf artikelen op. "Geloof je dat?"

"Ja, dat geloof ik".

"Oh", zegt Luther, "ga dan asjeblieft weg, want je hebt veel meer geloof als ik".

Kijk, daar had die vrouw ook geen erg in. Ze was zo bezig met haar eigen dorheid, met eigen ongeloof, met alles wat ze zo voelde in haar hart, dat ze er geen erg in had dat het geloof daar bovenuit stijgt. Dat het geloof eigenlijk is wat je in de Bijbel leest: "Als ik in duisternis gezeten zal zijn, en geen licht zal zien, zo zal de Heere mijn Licht zijn".

Ik heb die tekst vaak aangehaald, omdat die mij zo sterk heeft getroffen in het leven. Waarom? Ik wil licht hebben. Maar ik wil licht hebben in mijzelf. Nu is dat ook een gave van God, als Hij ons verlicht. "Gij zijt het licht der wereld, een stad op een berg kan niet verborgen blijven. Een kaars zet je niet onder de kandelaar, maar er op, dat de omgeving verlicht wordt". Maar daar kun je wel zo ver van verwijderd zijn, dat je van dat alles niets meer ziet.

En nu zegt die profeet: "Als ik in duisternis zal gezeten zijn, en ik gans geen licht zal zien, dan zal de Heere wat licht ontsteken?" Nee, dat zegt hij niet, dat bedoelt hij niet. Maar "Hij" zal mijn Licht zijn. Vat je dat?

Ik heb het vroeger ook wel honderd keer gehoord, maar dat het geheim niet tot mij doordrong. Dat ik altijd dacht: Als hij dan zegt: Dan zal de Heere mij een Licht zijn, met andere woorden, dan heb ik weer licht. Dan kan ik weer vooruit. Dan schijnt er weer een lampje van binnen, een licht. Maar om nu te zien dat dat Licht de Heere is. Dat Hij het Licht is voor zo'n duisterling. Dat is toch niet te geloven? En het is alleen maar te geloven.

Het heeft mij wel ontzettend veel gegeven, daarin, als ik bij een kind van de Heere kwam of kom, die het Oosten van het Westen niet kan onderscheiden, daar maak ik me nooit zoveel zorgen over: O, als dat maar goed afloopt. Of als het einde misschien wat donker mag zijn, zoals men dat dan noemt, dan zit ik daar nooit zo over in. Want de Heere heeft mij laten zien, Hij is het Licht. En ik ben gelukkig als ik het geloof. Dan heb ik er ook de troost van, die heb ik nodig.

Maar kijk, het komt eigenlijk op mijn licht niet aan. Hij is het Licht. Zo liet de Heere mij ook die bekende woorden eens een keer opnieuw horen, uit Psalm 35:

'Vertroost mijn ziel in haar gewezen,
en zeg haar: Ik ben uw Heil ALLEEN!'

En dan dacht ik: "Ik ben uw Heil alleen?" Ja, dan komt de Heere over in je hart, dan ben je weer gelukkig. Even menselijk gesproken, dan zie je het weer zitten. Dan kun je er weer tegen. Totdat de Heere een keer de klemtoon verlegde, voor mij persoonlijk, "IK ben uw Heil alleen". IK, daar valt de klemtoon op. Hij is het! Het was alsof de Heere wilde zeggen: "Ja heilloos zondaartje, wat wil je nu allemaal? Wat denk je nu? Dat je hier als een vat vol heil, "oh, het is alles zo" Maar zo is het niet. IK ben Dat! Ik ben alles. Mijn lieve Zoon Jezus Christus, dát is je Heil. Je zoekt het verkeerd".

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

Kijk, en zo kunnen oude dingen in het leven soms opeens een nieuwe klank krijgen, dat je zegt: "Hè, wat kun je daar dan blij mee zijn". Dan kunnen mensen zeggen: Maar heb je dat dan altijd? Ja, ik weet gewoon niet wat ik daarmee aan moet. Want ik denk aan de ene kant: Dat heb ik nooit. En als het er over gaat: Ja, maar het zal toch geleerd moeten worden? Dan zeg ik: Nou, gelukkig geeft de Heere dáár zo de troost van, telkens weer, de tróóst, de blijdschap: Gij zijt mijn God, U zal ik loven. Dat heb ik niet, dat is Hij!

En daar zijn de mensen het vaak helemaal niet mee eens. Want je begrijpt wel, dan valt de waarde van mensen, van zijn bekering, van alles wat hij naar voren brengt om duidelijk te maken dat hij toch wel rechtvaardig is voor God, dat valt allemaal weg. Want dan wil de Heidelberger, het is zijn bedoeling niet dat je zegt: Nu, toen en toen heb ik dit en dat, en toen en toen en toen heb ik dat, en toen ben ik zus en toen ben ik zo. Daar vraagt hij eigenlijk niet naar.

Er zit wel een stuk ervaring in, bevinding. Maar dan díé bevinding dat dát nu waar is, IK ben uw Heil alleen! Dit is Mijn geliefde Zoon.

En daarom zou ik bij de aanvang al tegen alle aangevochten zondaren en zondaressen willen zeggen, als je zegt: Ach ik voel me toch zo, als ik nu maar eens, dan zou ik tegen je willen zeggen: God is bezig u te beproeven. Ons te beproeven, om te kijken of we dáár nu écht bij blijven. We zijn niet in bezit zalig, maar in hóóp! En nu zal je toch merken dat de oefening in dát geloof, waarbij je jezelf echt niet zo vervuld en zo bekeerd, en weet ik allemaal voelt, maar dat je jezelf heel ver van huis voelt misschien, en dat je wel moet zeggen: Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde, dat de oefening in dat waarachtig geloof een vreedzame vrucht der gerechtigheid nalaat, voor degenen die erin geoefend worden. Dat de Heere uw gespannenheid daaromtrent wil veranderen in de stille overgave. Want je kunt het niet maken. Want als je vandaag blij bent, dan kun je daar morgen niet bij de Heere mee komen, als een soort bewijs voor jezelf. Dat kan niet, dat is weer over. Maar het moet er altijd zijn, om rechtvaardig te zijn voor God. Altijd!

En nu komt als het ware - en ik hoop dat we dat we dat in die lijn nu eens - nu lieve mensen, jullie hebben het vanavond weer beleden. Twaalf artikelen, een korte samenvatting van de inhoud van het christelijk geloof. Van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en wat Die gedaan hebben. En je hebt gehoord dat die man zei: "Amen, het is waar en zeker".

Wat baat het je nu? Wat heb je daar nu aan?

Nu moet je niet zeggen: Ja maar, ik bedoel dat zo niet, want ik heb het amper gehoord. Dat is erg genoeg! Dan mag je wel aan de Heere vragen: "Heere, geef mij oren, dat ik horen mag". Maar ik hoop toch dat niet iedereen zo in de kerk zit.

Nee, nu gaat het er u om, die er verlegen mee bent, en die denkt: "Hoe zal het nog met mij aflopen? Hoe zal ik nog terecht komen? Ik kan niet zo'n verhaal vertellen als mijn vrouw of als mijn man, of als mijn vader of grootvader. Ik kan ook zomaar geen bekeringsgeschiedenis vertellen. Ik kan ook niet precies zeggen dat ik zo'n wedergeboren mens ben. En ik ben wel eens blij als ik het hoor, van het Evangelie, gelukkig wel. Maar of dat nu echt ook mij allemaal geldt. Dat zeggen jullie misschien wel, maar"

Nu komt er een dokter hier, een huisbezoeker, een ziekenbezoeker zeiden ze vroeger,

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

die maakt het u niet al te moeilijk. Die komt niet binnen stappen met de vraag: "Hoe ben je hier of daar nu aan gekomen? Hoe is het met je overtuigingen? Hoe is het met je toevallen? Hoe is het met dit of met dat?" Om dan eens nauwkeurig te gaan wegen of dat u een kans hebt om voor eeuwig vrij te zijn van het oordeel Gods. Nee!

Wat je nu helemaal niet zou verwacht hebben, dat komt nu. "Wat heb je daar nu aan, dat je daar 'amen' op zegt?" Misschien schuchter, misschien bevend, misschien vol aanvechtingen, 'is het wel waar?' Maar dat je toch zegt: "Amen, daar wil ik bij leven. Daar begeer ik bij te sterven. Het gaat mijn verstand, het gaat alles te boven, maar"

Wat heb je daar nu aan?

Laten we nu eens aannemen dat u geen verstand hebt van godsdienst en dogmatiek en leerstellingen. Maar die man zegt: "Gefeliciteerd. Dus dat geloof je? Van harte gefeliciteerd".

"Hoezo? Ik zou niet weten waar ik mee te feliciteren ben".

"Nee mens, maar je bent in Christus voor God rechtvaardig, en de erfenis is voor je bewaard in de hemelen, het eeuwige leven. Nu al krijg je er wat van. Je bent toch ook wel blij? "

"Ja, soms ben ik wel eens blij".

"Nu, dat is al een voorsmaakje".

"Ja, maar wat zegt u nu? Is dát het dan?"

"Zó bent u nu in Christus voor God rechtvaardig, door dát geloof".

Niet door die verhalen. Niet door die tranen die mensen misschien bij emmers vol aan kunnen dragen. Niet door alles wat je in je leven ondervonden hebt, of niet ondervonden hebt.

En dat is nu eens het zakelijke punt wat gezegd moet worden, puur door het gelóóf! "Dát ik", dat is zeker. "Dat ik alléén door geloof in Christus, voor God rechtvaardig ben". Er is verder niets bij. Maar dan ook echt helemaal NIETS!

"Ja, maar dat zal"

Ja hoor eens, er komt nog meer aan de orde. Hoe dat het er nu naartoe gaat, wat dat nu inhoudt. Maar laten we eerst asjebliëft het fundament, het fundamentele, proberen zuiver te stellen. Hier moet niets bij!

Toen er eens een keer, wij als kinderen, als jongelingen, een dominee lieten preken of zo, voor één of ander doel, toen vertelde die man, dat kan ik me nog wel herinneren, en daar waren nogal wat bedenkingen over, en sommigen zeiden: "Ja maar", maar het is toch waar.

Die man vertelde dat hij door de stad liep, en opeens een geweldig rumoer, daar lag een betrekkelijk jong meisje stervend bij de tram. Daar was ze door overreden. De mensen holden er naartoe: "Is er een geestelijke?" Ze zagen hem lopen. En hij zei tegen dat stervende kind: "Kind, geloof in de Heere Jezus Christus, en je bent zalig!" En dat kind zei: "Ik geloof", met de laatste krachten. Die dominee zei toen: "En toen was ze zalig".

"Ja, maar je weet toch niet van welke kerk? Je weet toch niet of dat ze in haar leven dit of dat, wel eens zus of zo?"

Ja, maar geloof je dat nu? Dát het zo is? Daar komt ook heel wat tegen op hoor, dát het echt zo is. Want dat wil die eerste vraag en dat antwoord benadrukken, "dat ik in Christus, voor God rechtvaardig ben, alleen door CHRISTUS!" Dat ik dát geloof! En

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

door niets anders.

De mensen zeggen wel eens: - en dan doen ze heel gewichtig, maar ze hebben groot gelijk, of ze het begrijpen weet ik niet - "Er kan geen zucht van mij bij, en geen traan". Dat zeggen ze wel, maar om dat nu te geloven, dat is heel wat hoor! Om zo te geloven dat die zaligheid, die gerechtigheid die Jezus Christus verworven heeft, dat die nu alléén door het geloof mijn deel is. En dat ik echt niet hoeft te gaan zoeken in een grote ton met allerlei vragen: Ja maar Je moet toch bekeerd, je moet toch wedergeboren, je moet zus, je moet zo, je moet dit, je moet dat. Heus, dat heeft allemaal zijn plaats in de reine leer der zaligheid, maar het gaat hier om die waarheid: Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam van het eeuwige leven. Hoe? Als je dát gelooft!

En dan kun je zeggen: Ja, maar dat vind ik toch wel een beetje goedkoop. Nu, probeer het dan! Probeer daar dan eens rust in te vinden. Als je er echt rust in vindt, dan zal je toch merken dat álles, maar dan ook álles er tegenop komt bij jezelf. Een ander hoeft je niet eens op de onderzoektafel te leggen, want die 'binnenpratens' beginnen direct al te zeggen: "Ja, maar zó is het niet, zo gaat het niet. Ben je goed. Er zal eerst eens dit, en er zal dat, er zal zus, er zal zo". En toch is het DE ontdekking geweest voor Luther - die had het al heel benauwd - een poort van het Paradijs, toen dat tot hem doordrong: "De rechtvaardige zal door gelóóf leven. En wij besluiten dan dat een mens door het gelóóf gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der Wet".

Hij hoeft het niet meer, hij kan het niet meer verdienen. Het is een verloren zaak met hem. Er is maar één

Ja kijk, nu kun je natuurlijk zeggen: - en daar komen we later nog wel eens op terug, die fout maken we ook - dat we denken, en dan gaan we dat geloof weer in het middelpunt zetten. Alsof dat geloof hét is. En dan zitten we er ook weer naast. Dan gaan we in ons geloof geloven. Dan is dat de grond van ons vertrouwen. Dat kan ook. Terwijl we dan niet meer verstaan dat het ten diepste gaat om het geloof in wat we gehoord hebben. In God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

De ene tijd grijpen zulke dingen je meer aan dan de andere tijd, en vaak is alles er ook op uit om je die Boodschap te ontfutselen. Dan zeg je: "Ja, maar je moet toch meer dit, meer dat, zus en zo", dat begrijp je wel. Want ja, die vijanden van Psalm 71, die leven nog! En die zeggen als het fout gaat bijvoorbeeld, en er gebeurt iets ergs, en dat maken wij ook mee: "Ja, dat komt er van. Mensen denken dat ze bekeerd zijn". Nu, ik hoop dat we dat niet denken. Maar in ieder geval, "die mensen dit en dat, en dát is maar makkelijk. Alleen maar het geloof. Er zullen toch de wérken moeten zijn". Ja, werken des geloofs! Niet iets wat aan het geloof vooraf gaat.

Maar je begrijpt wel, dan komen er allerlei stemmen in beweging, en die geven de leer de schuld. En dat is een aanvechting, dat stem ik toe. Om er maar niet teveel over te praten. Over de eenvoudigheid van dat Goddelijk heilgeheim: Er komt niets in aanmerking hoor. Een ieder die gelooft.

"Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet", zegt Paulus, "het is een Kracht Gods tot zaligheid, eenieder die gelooft. Eerst de Jood, en ook de Griek".

Als je dat nu gelooft, hoeft je elkaar ook niet zo gauw af te schrijven. Dat is ook een kant. Je hoeft het kwade niet goed te praten, helemaal niet. Want de zonde is iets vreselijks. Wat een tranen daar al liggen.

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

Maar afschrijven, verdoemen, laat dat aan de Heere God over. Denk liever hier aan: Die zichzelf veroordeelt, zal niet veroordeeld worden.

Ach, deze waarheid, dat nu het geloof in Christus álles is, dat voert ons niet tot oppervlakkigheid. Maar het voert ons wel tot de vraag, die heel persoonlijke vraag: "Broeder of zuster, jongeling of jonge dochter, geloven wij dat nu waarachtig?" Want je denkt misschien wel met een hoop beweging dat het er dan beter bij staat, en dat de vruchten beter zullen zijn. Maar daar vergis je je in. Er is maar één vruchtbare grond, dat is Jezus Christus. Daarom is het geloof zo noodzakelijk. En waar die vrucht gemist wordt in het leven, daar zit het niet in de leer, maar daar zit het in ons ijdel geloof. Ons ijdel vertrouwen, waarbij we ten diepste toch met onszelf bezig waren.

Wil je wel geloven, dat valt me tot op de dag van vandaag nog op, dat typische - dat is geen wet van Meden en Perzen, houdt me ten goede. Maar dat vaak mensen in verzet komen tegen deze Waarheid, met een zekere vroomheid, met een zeker wettisch idee, terwijl je op een bepaald moment ontdekt, het klopt niet. Het klopt niet. Men leeft toch in de zonde, in de ongerechtigheid. Was men niet 'zwaar' genoeg? Jawel! Misschien wel veel te zwaar. Misschien namen we onszelf wel veel te ernstig, die het niet te makkelijk nemen. En dat God zegt: "Nou jongen of meisje, zoek jij het maar eens even zelf uit". En dan zie je wat ervan terecht komt. Vreselijk! Zo denk ik. Ik kan me vergissen.

Maar ik denk er zo vaak aan, o, blijven we krampachtig vasthouden aan bekering, aan dit en dat, dan zie je er in de praktijk totaal niets van terecht komen. Als we vast blijven zitten: Ja maar, wij moeten, wij dit en wij dat, zus en zo.

Maar als er nu in de beleving dat andere is, dat is echt bevinding, beproefdheid. Niet dat halve, maar ik bèn een gevloekte, ik bèn een zondaar, ik bèn tot hinken en zinken, ieder ogenblik gereed. Ik hoef niet zo vroom te doen, en zo vroom te bidden van: "O help me, help me, help me". Waarom? Waarom moet God mij helpen?

Ik moet geholpen worden, niet om op de been te blijven, en om genade en zonde maar door elkaar heen te hutselen. Maar ik moet op de been geholpen worden om waarachtig te geloven dat Jezus Christus ALLEEN mijn Gerechtigheid is. Daar gaat spijs van uit en honing. Maar niet uit mijn godsdienstigheid, uit mijn bedruktheid, uit alles waarvan je die beklemming voelt.

En het is een strijd, ik weet het wel. "De goede strijd des geloofs", zegt de apostel. Alles komt er op af. Je gaat voor jezelf ook ondersteboven, dat weet ik wel. Maar wij mogen het elkaar toch hartelijk gunnen. Het is een andersoortige strijd, dan dat er altijd over gepraat wordt, en beschreven wordt. "O dit en o dat". Nee, een andere strijd.

Het is een gezangetje:

'Treedt vrolijk voort op 's Heeren wegen. (Ja, op 's Heeren wegen)
Kom, laat ons voortgaan kind'ren.'

èn:

'Welzalig hij, die al zijn kracht
en hulp, alleen van Hém verwacht.'

Of je moet zeggen: "De Heere is een leugenaar. De Heere kan veel, maar Hij kan mij niet helpen". Dat zeggen we niet, dat zullen we niet zeggen.

En dat is nu bij de zondaar in het hart, hij kan het niet opgeven. Hij kan het niet laten.

CATECHISMUS ZONDAG 23 VRAAG 59, 60

Net als zo'n hondje dat zich in een bot of een stuk vlees vastbijt, je krijgt het niet uit zijn bek. Zo krijg je het er bij een zondaar niet uit. "Maar Heere, U leeft toch?! U bent toch de Levende? U zegt toch: Allen die op U betrouwen zullen niet beschaamd worden? Heere, U bent mijn Betrouwen, want ik heb geen vertrouwen in mezelf. U bent het".

Dat kun je nu maar niet los laten. Ook voor elkaar niet. Ook als we in het leven zulke trieste dingen mee maken. Voor onszelf of in je gezin, of in de kerk. Hij hangt daaraan, het ís verloren. Het ís verloren! "Laat ons dat eens geloven Heere God, dat het verloren ís! Bij alle verwoestingen die we aanrichten, bij onszelf en bij de naaste, het ís verloren. Maar U hebt een nieuwe weg, en een andere weg gegeven. U hebt gezegd: "Uit u geen vrucht meer in de eeuwigheid". Maar U hebt ook gezegd: "Uw vrucht is uit Mij bevonden. Wandel voor Mijn aangezicht, en wees oprecht".

Zo ligt het nu op de bodem van de zondaarsziel. Hij kan het niet vergeten. Juist omdat het zo onconditioneel is. Juist omdat deze ziekenbezoeker niet komt om onze verhalen te horen, en onze levensechte ervaringen. Maar omdat hij puur binnen komt, maar met een heilige ernst: "Wat baat het je nu dat je dat gelooft?" En durf jij het niet te zeggen? Of weet je het niet? "Nu, dan zal ik het je zeggen, je bent in Christus, voor God rechtvaardig. En je bent een erfgenaam van het eeuwige leven".

Een vrijzinnige begint te lachen. Een orthodoxe begint te huilen, want dat kan zo maar niet. En iemand in de wereld zegt: "Ik heb nog nooit zoiets raars gehoord, wat is dat nu voor onzin?" Je hebt álles tegen. Maar als je het vanavond echt hóórt, en je mag er blij mee zijn, dan zeg je: "Oh, oh, oh, wat ben ik toch blij, dat dát nu echt waar is. Want dát is nu mijn enige hoop. Híj is mijn enige Hoop. Kon ik het nu maar geloven".

Ik heb juist nog aan de Catechisanten verteld, de groten, er staat in het doopsformulier: "Of je deze gewisse belofte van God gelooft?" Er staat niet: "Of je nu zo'n gewis geloof hebt, zo'n vast geloof, zo'n groot geloof." Maar: "Of je maar een kruimeltje geloof mag hebben dat Gods belofte waar is, en dat wat God gezegd heeft nooit zal falen."

En wat de kerk belijdt, dat dat de inhoud is van wat God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard.

Daarom blijft het: Zalig, die in Hem geloven.

AMEN